

Udgaar i Allinge-Sandvig.
Gudhjem. Østerlars. Hasle
Ølsker. Rutsker, Bø og Klemens.

Ansvarshavende Udgiver:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 205 Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø. Forretningsann. 8 - 6 Ø. Fredag den 3. Juli. Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret senest 2 Dage før Bladet udgaar. 1931

Vore Penges førte Historie.

Den Danske Mønt har haft en bevæget „Livsbane.“

Det er kun meget lidt i denne Verden, der ikke har sin Historie, selv vore Penge, det meget eftertragtede Mamon, i hvis Køl-vand Mord, Død, Sorg, Glæde og Lykke følger som en skummende Hvirvel, har en Roman bag sig. Allerede paa Sven Tveskæg og Knud den stores Tid begyndte man at præge Penge her i Landet. Mønten blev lavet efter engelsk Forbillede, velnok fordi England dengang regeredes af danske Konger. Det angel-sachsiske Møntsystem holdt sig i tre og et halvt Aarhundrede, men i denne Tid skiftede Pengene naturligvis med Mellemrum Udseende. Mest ejendommeligt var den saakaldte „Borgerkrigsmønt“. Efter Valdemar Atterdags ulykkelige Krig med Hansestederne, standsedes den danske Møntprägning i 1377. Man nedlagde da Møntfabriken i Lund. I 1392 og 1396 genoptoges Møntprägningen af Dronning Margrethe, som begyndte at lave Penge efter Lybæk'er Mønter. Imidlertid undergik den danske Mønt ved denne Lejlighed en saa stor Forandring, at dens Værdi blev langt mindre end de lybske Penge. Saa begærede Lybæk'erne i 1407, at Møntværket i Lund skulde nedlægges, fordi de danske Penge skadede Lybækkernes Handel paa Skaane. Dronningen svarede paa dette Forlangende med at nedlægge Forbud mod Anvendelsen af Lybæk'erpengene. Nogen ubetinget Glæde for den handlekraftige Dames Forbud var der naturligvis ikke i Hansestederne, og i lang Tid influerede denne Møntstrid paa Handelen.

Da den danske Mønt yderligere blev ændret, inddrog Kristoffer af Bayern i Begyndelsen af sin Regeringstid samtlige danske Møntværker og indrettede et helt nyt Møntværk i Malmø. Tidspunktet for Malmø-Møntens Oprettelse kender man ikke rigtig, men Møntmester Hans Myndel omtales første Gang i Aaret 1444. Møntværket var indrettet i Erik af Pommerns Kongsgaard, som var opført i 1434. Det laa paa samme Plads, som Malmøhus Slot nu ligger.

Under Kristoffers Regering blev der fremstillet Skilling og Sterling. Skillingen var den største danske Mønt. Den indeholdt for ikke mindre end 25 Øre Sølv. Hvis man imidlertid skulde tage Hensyn til Skillingens Købekraft, saa vilde den idag have været omkring 6 Kroner. Paa hver Skilling gik 6 Vider, og disse kunde igeu udstykkes i 4 Penning. Under Kristian den I's Regering i Tiden fra 1448-1481 møntedes

kun Vider og det i saa uhorst Masse, at man har fundet 130 forskellige Variationer af denne specielle Mønt.

Vidernes Vægt og Sølvindhold skiftede stærkt, Vægten fra 0,72 til 0,81 Gram og Sølvindhold fra 260 til 305 Tusindedele Fint sølv. Under Kong Hans skiftede Mønten atter Udseende og Værdi, saaledes at der kom til at gaa 5 Vider paa en Skilling. Dette hænger uden Tvivl i Forbindelse med Krigen mellem Sverrig og Hansestederne. Under Krigsforberedelserne mod Sverrig lavedes den første danske Guldmønt. Det var en Nobel og en tredobbel Nobel, der var fremstillet af rent Guld. Det var i 1446, og Tallet kendes, fordi det var den første Mønt i Danmark, der blev slaaet med Aarstal. Under Kong Hans' Regeringsperiode havde Danmark Møntværker i baade Aalborg og København, men Hovedmønten var stadig i Malmø.

Da Kong Hans døde i 1513, var det danske Møntvæsen i en syndig Uorden, og det blev derfor Kristian d. II's første Opgave at skaffe Landet et ordnet Møntsystem. I 1513 udfærdigede han en Forordning om Skilling og Vider og i 1514 fulgte en Ordning af Nobler, rinske Gylden og Sølvgylden. I 1518 paabegyndtes „Klippingsmøntningen“, som med et Slag rev ned, hvad den nye Møntforordning havde bygget op. De bragte Uorden i Møntvæsenet, og Kristian d. II fik Øgenavnet „Kong Klipping“ for disse kobberholdige Pengestykker. Under Kristian d. I, var Malmø Danmarks eneste Møntværk, men Frederik d. I, som blev Konge i 1524, indrettede Møntværker i: Landskrona, København, Aalborg og Ribe. Ogsaa i Rønneby blev der et Stykke Tid lavet danske Penge. Kristian den andens Klippingspenge blev smeltet om og i September 1524 fik Møntmesteren i Malmø, Jørgen Koch, Forordning om Møntning af Nobler, rinske Gylden, 1/2, 1 og 2 Markstykker, 4 Skilling og 4 Vidskillinger og danske Vider.

Mønteksperten Eric Pehrson fortæller: — I 1525 flyttede Jørgen Koch fra Kongsgaarden i Malmø til sit Hus i Vestergaden, og den nye Slots herre Anders Jepsen Ravensberg flyttede ind paa Slottet. Det antages, at Kongen ved den Lejlighed pantsatte Møntretten i Malmø til Jørgen Koch, men omkring 1528 blev den atter indløst af Kongen. Efter Frederik d. I's Død sluttede Jørgen Koch og Borgerskabet i Malmø sig til Lybæk'erne og denne Sammenslutning holdt under Grevefejden. I den Tid prægede Jørgen Koch Mønt i Malmø med Kristian d. II's Navn.

I 1526 blev Møntværket i Malmø, som har spillet en overordent-

lig Rolle i den danske Historie, nedlagt for evigt. De Mænd, der var nærmest knyttet til den kongelige danske Mønt i Malmø var: Møntmestrene Hans Myndel Guldsmeden og Tolderen Henrik Dringenberg, Guldsmeden Hans Sever, Dines Blicher og Jørgen Koch, der afsluttede Malmø-Møntens Historie.

Malmø er da ogsaa en af de skandinaviske Byer, hvor der er gjort de interessanteste Møntfund. I 1888 fandt man 2500 Mønter, der var blevet nedgravet i 1677 under Belejringen, og fornylig fandt man 60 forskellige Mønter, som menes at stamme helt fra 1377.

En af disse Mønter var dansk. Mamon

En Chaplin Film.

Chaplin er vel nok den af Filmens Udøvere, der forstaar bedst at bevare Publikum's Gunst. Hans Film er altid sikre paa Sukces. — Hvor mange af hans Kollegaer er ikke forlængst gaaet i Glemme, andre Stjerner dukker op; men Chaplins geniale Kunst kommer de ikke paa Højde med.

Romerske Ruiner.

Af GEO A. BEST.

Naa, saa De har aldrig hørt om vores Ruiner her i Doublestone? Ikke? Aa, Mutter, sæt en ekstra Ø ud i Lysthuset! Vær's artig! Sid ned! — Jo ser de, Værten i „Den gule Drage“, han skød skam Papegøjen. Han gravede Grund til sin Svinesti, og saa traf han paa noget, en Rejsende, der boede paa „Dragen“ i de Dage, sagde var Ruiner fra Romernes Tid. Det er skam bare en Snes gamle Stene, der staar paa Højkant i en Cirkel; men den Herre sa'e, det havde været et romersk Bad. Værten var lige glad og gravede videre, men saa bød den fremmede ham

en køn Sum for det Jordstykke, og saa forstod han, at der kunde gøres Forretning paa det og fik alt Skidt det gravel væk fra de her Sten og hegnede „Badet“ ind med Pigtraad og averterede om det i fire Aviser. Ti Dage senere var „gule Drage“ fuld af Oldgranskere. De købte „Adgangskort“; 5 Kr. om Ugen for at bese og sidde i „Badet“, saa meget de vilde; atten Kroner for at grave efter gamle Efterladenskaber og Mønter, og ekstra halvtreds for hver Gang de fandt noget, der duede — naada! Det betalte sig skam! Tre Aar drev han den Geschäft, saa solgte han „Dragen“ og Badet og trak sig tilbage og nød Livet i Fred og Lediggang. Ser De, dette er bare Indledningen — nu kommer et: Alt dette saa og hørte Jabes Johnson, der dengang var Vært her i „Gyldne Løve“. Og saa tænkte Jabes: „Naar der er romerske Ruiner ovre i „Gule Drage“'s Gaard, saa kan der lige saa godt være no'en i „Gyldne Løve“'s Have — og er der ingen — saa laver vi dem! Hvis jeg ikke skal paatage mig at lave et bedre „Bad“ end de her Romeres, saa vil jeg æde min gamle Hat med vild Syresalat og Haarolie til.“ — Saa fik han fat i Joe Simpson. Det var ham, der murede Monumentet op over den gamle Godsejer og satte Medaljlonen i med Mandens Billede — livagtigt hans eget fæle Fjæs — og i Præstegaarden lavede han et Klippeparti af mange Slags Sten — bare Mursten, forstaar sig, som han farvede og klaskede over med Cement og saadant noget — „Joe“, siger Jabes, „har du set Ruinerne ovre i „Gule Drage“?”

„Det gamle Skidt!“ siger Joe.

„Naa— aah! Bingham skovler da go'e Penge ind paa dem. Hør du, Joe, lad os snakke lidt sammen,“ og saa sætter de sig, som vi to her, ved en Ø. Lidt efter siger Jabes: „Joe, er du Mand for at lave saadan et Sæt romerske Ruiner, der ser ud, som om de havde ligget et Tusind Aar i Jorden?“

„To Tusind, om det skal være — og en Solskive og lidt andet gammelt Pilleri og den Slags forhistorisk overgemt Ragelse med,“ siger Joe, for han lugtede Lunten.

„Hvad skulde du saa ha' for det, Joe?“ hvisker Jabes.

„Naar skal det være færdigt? — Og — det skal vel være Nat-arbejde?“

Ja, det skulde det jo, og Joe fik sin Kroregning sluttet og en køn Sum i Tilgift, og saa hang de i om Natten og lavede Stenene; jeg ved skam ikke, hvorledes de miksede dem sammen, men de fik dem da til, og saa gravede de dem ned i Højen og dækkede Jord over, og der laa de en Maaned's Tid, for at de kunde blive godt beskidte. Det var i August,

og sidst i September, da Jagten gik ind, fortalte Jabes alle, der gad høre det, at han vilde have den Høj i Haven væk, for den tog al Solen fra hans Tomatbede. Og den Nyhed løb Byen rundt — for jeg skal sige dem, her i Doublestone ved alle Mennesker, hvad alle andre Mennesker gør. Nogle Dage senere havde Skydeselskabet Middag her i „Den gyldne Løve“, og den Dag satte Jabes fire Mand til at grave paa Højen. Efter Bordet kom Herrerne ud i Haven, og Jabes viste dem om. — „Den lille Høj der,“ sagde han og standsede, „som jeg la'r grave væk, den har kanske staaet der i tusinde Aar.“

„Det er 999 for mange,“ gabe-

de en af Herrerne.

„Min Bedstefader plejede at sidde deroppe.“

„Hvor morsomt! — sad Deres Bedstemoder saa ved Siden af ham?“ Jabes blev rød i Hovedet, han forstod, de gjorde Nar.

„Her er noget haardt, Hr. Johnson,“ sagde en af Karlene, „Spaden vil ikke igennem.“

„Det er kanske Deres Bedstefaders Hovedskal,“ sagde han, der troede, han var vittig. Men Johnson greb en Hakke og sled i det, og saa kom Ruinerne for Dagen.

„Ruiner,“ sagde Jabes. „Det ligner skam dem i „Gule Drage“!“

Nu kom der Liv i Herrerne, flere af dem smed Frakken og skovlede løs. Og saa fandt de Solskiven. Men den gik fire Timer og tyve Minutter for sent efter Jernbaneuret. „Men,“ sagde Johnson, „Solen er jo ikke saadan til at stole paa, og desuden, Romernes Tid var ikke den samme som vores. Og vi maa ogsaa huske, at denne Tingest ikke er blevet reguleret i kanske tusind Aar; Værket i den er vel noget rustent.“ Han kunde snakke, Jabes! Og han kendte Romerne, han havde paa det sidste læst meget om dem; saadan ved Disken, naar han ikke serverede. Han vidste baade, hvad det var for et Sprichwort, Julius Cæsar sagde, da han kreperede, og hvor mange Kroner Hr. Nero havde, og tænkt, han havde døbt sin Kat om til Markes Tom-Mave, og sin Bulldog kaldte han Brutus — Dyrets Kristennavn var forresten Bob.

Naa, de fem Herrer var jo en brillant Reklame for Ruinerne, og i Aviserne stod der „Nyt Fund af romerske Oldtidslevningen i Doublestone-Eggen“. Og saa kom Oldgranskerne — nogle magre, forsultne Fyre med Brillen, og de skændtes indbyrdes om de bedste Gravsteder, saa Jabes sagde, det var ligesom det altid var Lørdag Aften i „Gyldne Løve“. Om de var enige i, at det var romerske Ruiner? Næ, det var det ikke. Stedet var indhegnet, og der stod „Forbudt at røre ved Ruinerne“. Men de var skam lige saa durk

drevne som Jabes, og de havde Øvelsen: de fik hugget Smaastykker af Stenene hist og her, og saa kiggede de paa dem under deres Forstørrelsesglas og sagde Ting, der lige var ved at tage Humøret fra Jabes. Men han lod sig ikke gaa paa. — Jeg vil gerne spørge de Herrer, sagde han, om hvad dette hersens er, hvis det ikke er Ruiner? Ja, jeg spør bare; svar De, hvad De mener. Frem med Sandheden! Og saa foldede han Armene over Maven og saa værdig ud. — Lad mig hellere gøre Dem et Par Spørgsmaal, sagde en af de fremmede og trak et Stykke af de romerske Ruiner op af Lommen, lagde det foran Jabes og pegede paa en Stump Metal, der laa i Cementet: — Hvad er det der, Hr. Johnson? Johnson famlede efter sit Brillefuttermal. — Hvad er dette, hvis det ikke er en Bukseknep? Jeg spørger bare Sig mig Deres Mening, jeg vil ogsaa have Sandheden frem, — Mine Herrer, sagde Johnson værdigt og langsomt. Dette er en Bukseknep, en romersk Bukseknep. Jeg tænker, det er et af vor Tids mærkeligste Fund. Findes der vel Magen til den i Britisk Museum? Den er nok sine Tusind værd.

— En romersk Bukseknep! raabte de andre. Har De nogen Sinde set en Romer med Bukser paa?

— Om jeg har set en Romer med Bukser paa? Næ, go'e Herre, det har jeg ikke; men det har De heller ikke. Det var længe før vores tos Tid. Men kan De bevise, at de ikke gik med Bukser? sagde han nok saa kry.

— Se nu her, Hr. Johnson, sagde den Herre der havde fundet Knappen. Her staar J. S. Hvad betyder det?

— Julius Sæsar, begribeligvis! Det er jo netop derfor, Knappen er saa værdifuld. Dette var for meget for Herrerne; de snappede Skovle og Hakker fra Karlene, og inden Johnson saa sig om, var „Badet“ hugget i Stykker! og Stenene spredte over Havegangen. Joe Simpson — han Mureren, husker De nok, kom forbi i det samme, og han blev saa gal i Hovedet, at han slap Bulldog'en løs for at forskrække dem, forstaar De. Og hvad tror De saa, at det dumme Bæst gør? I Stedet for at jage Oldgranskerne væk, giver han sig skam selv til at være Oldgransker og snuser og graver til han faar det ene af de to gemte Faarekranier gravet op, som Johnson havde puttet ned til det andet Ragelse.

Johnson brugte for Resten senere Stenene til en meget net lille Stendysse. Og i sine sidste Aar plejede han at rokke ned i Haven og sætte sig foran den Dysse, og saa svor han saa fælt og forbandede hver eneste Sten særskilt, en for en.

Hvornaar kom den første Vin til Danmark.

I alle Historiebøger lærer man om, hvorledes de gamle Nordboer altid drak Mjød ved deres Fester. Selv i Valhal, hvor de gæve Kæmper fik Plads omkring Alfaders Odins overdaadige Bord, hvis de fandt deres Død paa Valpladsen og ikke i Sottesengen, skænkedes der Mjød i Drikkehornene i en Uendelighed.

At man lod denne Drik gaa ind i Mytologien som en af de mest attraaværdige Nydelser for Kæmperne i Valhal viser bedst, hvilken betydelig Rolle den har spil-

let. Og da man aldrig hører om andet, faar man let den Opfattelse, at Mjød er den eneste Drik af den Art, vore Forfædre har kendt.

Den ædle Vin fra Sydens Lande anser de fleste sikkert for at være en Drik, der først er blevet kendt i Danmark paa en Tid, der ligger flere Hundrede Aar senere end Valhalslæren. Historikerne kan ikke give noget Svar paa dette Spørgsmaal. da ingen skriftlige Kilder indeholder noget om de første Vinimportører. Vi maa søge til Arkæologerne for at høre hvad de kan fortælle os.

Af alle de Jordfund, der er fremdraget i Løbet af de sidste to-tre Menneskealdre, er der ingen, der kan fortælle os saa meget om vore Forfædres Liv og Tankegang som Gravfundene. Det er saaledes ogsaa gennem Gravfundene, man faar Svar paa Spørgsmaalet om, hvornaar den danske Vinimport begyndte.

I den Periode af vor Oldtid, der har faaet Betegnelsen „den romerske Tid“, begyndte der en ny Gravskik her i Landet. Denne Skik gik ud paa, at den Døde fik en hel Mængde Mad- og Drikkekar med sig i Graven. Hvor der fandt Ligbrænding Sted, anbragtes Karrene paa Ligbaalet; men den almindeligste har dog været, at Ligene er blevet lagt ubrændt i Graven, og en Mængde af Karrene har man kunnet drage frem i uskadt Stand.

Der var en livlig Forbindelse mellem Italien og Danmark paa den Tid, og der var blevet indført en Mængde romerske Varer af Bronze. Et typisk Gravfund fra den Periode er fremdraget paa Sydfyn, og Graven indeholdt bl. a. en stor Broncekasserolle, et Broncekar, to smukke Glasskaale, to Drikkehorn, et lille Lerbæger med Øre foruden en hel Del Lerkar. Som Regel indeholdt Gravene ogsaa en stor Broncespand.

Hensigten med at anbringe disse Spise- og Drikkesæt i Gravene er tydelig nok. Den Døde lagdes i Graven, som man ønskede og tænkte sig, at han skulde have det i det kommende Liv. Han blev klædt i det fineste Tøj, pyntet og henlagt omgivet af Mad og Drikke som til et Gæstebud, og Tilværelsen hinsides tænkes fortsat i idel Nydelse.

Men netop derfor giver de forskellige Brugsgenstande i Gravene os et tydeligt Billede af Livet paa den Tid. Den store Broncespand har været anvendt til Opbevaring af en eller anden Drik. Med Kasserollen, Øsekarret eller et Hankekar af Ler er Drikken blevet hældt op i nogle Broncekander eller Lerkar med snæver Hals. Og det sidste har været Skænkekander, hvoraf man har skænket Drikken rundt i Bægre, Drikkehorn og Kopper.

Da man flere Gange har fundet Rester af Fødevarer i nogle af Karrene har disse altsaa ikke været sat tomme i Graven.

Ved Nordrup syd for Ringsted har man fundet en stor Gravplads fra Folkevandringstiden, og man ser her, at Gravskikken fra den romerske Tid har holdt sig. I en Kvindegrav fandt man en Broncespand, et Øsekar med indsat Si samt to Glasbægre. En Mandgrav nogle faa Meter derfra havde samme Indhold.

I en Grav fra en anden sjællandsk Gravplads fandt man en Træspand med Metalbeslag, et Broncefad, seks Glaskar, nogle Sølvbeslag fra et Drikkehorn, to to Bægre samt et 20 cm langt, rørformet Glas, udvidet paa Midten og tilspidset mod begge de aabne Ender. Hvad det Glas har

været anvendt til er ikke svært at afgøre. Det har været en Hævert til Vin, og det kendes fra flere romerske Fund.

Et Bevis paa, at det ikke var ualmindeligt at drikke Vin, har man faaet gennem en Række Fund af smukt forarbejdet Drikkebægre af Sølv. Disse Drikkebægre af Sølv. Disse Sølvbægre er fremstillet i Danmark, og dette viser bedst, at de har været almindeligt benyttet, idet man ellers havde nøjedes med de Bægre, der indførtes fra Rom.

I flere Grave har man foruden de allerede nævnte Ting ogsaa fundet nogle smaa, kostbare Glasbægre.

Den kendte Arkæolog, tidligere Direktør for Nationalmuseet, Dr. phil. Müller har interesseret sig meget for de mange Drikkestel, der er kommet frem ved Gravfundene fra den romerske Tid og Folkevandringstiden, og efter at have gennemgaaet det store Materiale meget grundigt, stiller han sig selv dette Spørgsmaal:

„Men, hvad var det for en Drik, som opbevarede i store Kar, og ved hvis Tilberedning der regelmæssig anvendtes et Øsekar af Bronze med deri stikkende Si?“

Og med sit indgaaende Kendskab til de arkæologiske Problemer ikke blot indenfor Danmark, men i hele Europa, kan han give følgende interessante Svar:

„De kostbare Glasbægre og af ringe Størrelse skulde antages bestemt til en stærk og ædel Drik. Det er jo egentlig et romersk Vinstel, der findes i de nordiske Grave; oprindelig tjente den store Beholder til at blande Vinen, de mindre Broncekar til at si og ophælde den. Havde Sien af Nordboerne været anvendt ved en ljemlig Drik, da maatte der vel have Siskaale af Ler; saadan er imidlertid næsten ukendt. Den nævnte Hævert vækker endelig en bestemt Formodning om, at der har været tilført Nordboerne romersk Vin, ligesom dette vides at være Tilfældet med Germanerne.“

Da den romerske Tid begyndte nogle Aar før Kristi Fødsel og varede til omkring Aar 200, og Folkevandringstiden af Arkæologerne er fastsat til de følgende to Aarhundreder, vil man af de omtalte Gravfund se, at den første Vin indførtes til Danmark allerede paa Kristi Tid, og at Vinimporten steg i samme Forhold som Importen af romerske Bronze- og Glasvarer.

Vinen var saaledes kendt i Danmark flere Hundrede Aar før Valhalslæren kom og ophøjede Mjød til en Gudedrik.

Aage Barthold Vaslev.
„Sund Sans“

Gelius Lind.

»Saa standsed og der den Blodets Strøm, som før var vant at rinde. Saa dirred ogsaa de Nerver til Ro, og Sanserne alle blev blinde« . . .

I. P. Jacobsen.

Saa døde vor gamle Ven Gelius Lind, og hans mødige Lemmer fandt Hvile hos vor fælles Moder, Jorden.

Hans sidste Aar henlevedes paa Grund af Sygdom i Tilbagekæthed og stille Fred, en haardnakket Bronchitis holdt ham, mens Timerne randt, lænket til Sengen og Stolen; men nogen ensom Mand blev Lind aldrig, takket være hans omsorgsfulde Børn og gode Venner. Derfor var han ogsaa tilfreds og glad til det sidste og udtalte ofte: „Jeg har det jo saa godt, saa godt.“

Da Lind rundede de 75 ristede de bornh Blade ham en lille Minderune, navnlig indeholdende de ydre Data i hans Livsløb, de skal derfor ikke gængses her; men her skal kun gøres et Forsøg paa stilfærdigt og jævnt at fremdrage enkelte Træk fra hans Liv, saaledes som han selv har meddelt dem:

Lind var i sin tidlige Ungdom Elev paa Østermarie Højskole. Her stiftede han et ret indgaaende Kendskab til Gruntvigs Livsværk, og som den musik- og sangglade Elev. Lind var, fik han en Kærlighed til Gruntvigs Salmer, som han bevarede til det sidste, og nu i hans høje Alderdom dvælede han ofte ved og sandede Visdommen bl. a. i Salmelinien — — „dyrt ikkun købes til Krone paa Baar, de snehvide Haar.“

Gelius Linds Liv var ikke altid en Dans paa Roser.

Allinge Skæveri stod altid for Lind paa hans gamle Dage som det Sted, hvortil knyttedes hans Livs bitterste og sorgeligste Minder, og skønt han aldrig kunde fortælle om disse Oplevelser uden at røres til Taarer, vendte han dog i sine Samtaler ofte tilbage til dette Emne.

Selv havde han flere Gange været i al for nær Berøring med Sæve og Maskiner paa Skæveriet, hvilket hans Hænder bar noksom tydelige Spor af; men det var ikke dette, der smertede ham, ja, det omtalte han næppe; men at hans ene Søn mistede omtrent hele den højre Haand, og en Broder til hans Svigersøn blev slaet ihjel paa Skæveriet, voldte ham ofte i de sidste Aar bittere Sindslidelser.

Gelius Lind var den personificerede Tjenstvillighed. Mange Timer af sit Liv har han brugt med at hjælpe andre til Rette. Han saa ikke paa Fortjenesten; men den Glæde at kunne yde andre en Haandsrækning var ham Løn nok.

Lad mig nævne et Eksempel fra den Tid, han levede som Gaardejer paa „Habbedam“:

Lind havde paataget sig at køre en Mælkerute. Paa en Nabogaard var der en dyb og bred Rendesten, tværs over Gaardspladsen. Det tog haardt paa baade Heste og den tungt læssede Mælkevogn at krænge over Rendestenen, hvorfor Lind ydmygelig henstillede til Gaardejeren at sætte Mælkespanden udenfor Porten; men dette kunde Gaardejeren paa ingen Maade gaa med til. I den Anledning vekslede af og til nogle hvasse Ord mellem D'hr; saa Forholdet var lidt spændt. Saa skete der det, at Gaardejeren maatte rejse i et

nødvendigt Ærende til København, netop Dagen før Tærskværket skulde i Gang paa Gaarden. Lind, som arbejdede med et Spand Heste i Marken, lagde da Mærke til, at der manglede Arbejdskraft ved Tærskningen. Resolut spændte han fra og satte Hestene paa Stald, tog en Tyve paa Nakken og skulde af Sted; men han var opdaget og maatte først høre en Del Bebrejdelser for sin mærkelige Adfærd af sine Husfolk. Lind svarede sagtmodigt: „Ja, nu er mit Sindelag engang saaledes.“

Fra den Dag af stod Mælkespanden altid udenfor Porten.

Der var megen Musik i Gelius Lind. Allerede som Dreng trakterede han Violinen med Dygtighed, og da han senere fik et grundigt Kursus i Violinspil hos forlængst afdøde Musikdirektør Madsen i Rønne, var der faa jævne Spillemand, der kunde staa Maal med ham.

Musikteoriens Irgange var han vel bevandret i, og Hr. Hjort Ipsen har benyttet ikke saa faa af Gelius Linds Kompositioner i sine Musikhefter.

Lind var i det hele taget en meget alsidig Mand.

Ære være hans Minde!

H. P. Koefoed.

Frk. Petra Møller

døde i Søndags efter nogle Ugers Sygdom (Aarebetændelse) af et Hjerteslag, 54 Aar gl. og begravet i Efterm. Kl 2 fra Allinge Kirke. Frk. Møller tilhørte en gammel, intelligent Allingeslægt og kom som 14-aarig i Huset hos Capt. Colberg, hvor hun betragtedes som en Datter. Ved Fru Colbergs Død arvede hun den smukke Villa; her plejede hun sin Fader i hans sidste Leveaar. Frk. Møller var som Inkassator kendt i hvert Hjem i Allinge-Sandvig og havde et indgaaende Kendskab til alle Kommunens Beboere. Som Formand for Hjælpekassen gjorde hun et stort Arbejde og var iøvrigt meget interesseret i kommunale Forhold. I Folkebiblioteket har hun virket siden dets Stiftelse, og hendes tidlige Bortgang vil være et Savn for mange.

Hotel Strandslots

Musikere er nu ankommet, og Hotellet har fra i Torsdags paabegyndt sine sædvanlige Danseaftener. Musikken spiller afvekslende her og fra Blancs Hotel.

Varelotteriet.

Vi beder Læserne huske, at Fornyelsen til 4 Trækning slutter 6. Juli.

Chancen for at vinde er meget stor i de sidste 3 Trækninger — der er 83,400 Gevinster af Seriens 105,000 tilbage. De bør købe et Lod, — tænk paa alt det, De kan faa gratis, hvis De vinder.

En Tandklinik

er aabnet i Gudhjem. Hvornaar kommer Turen til Allinge?

SOKKER

Største Udvalg.
Bedste Kvaliteter.
Billige Priser.

Magasinet Nord's Uds.
VICTOR PLANCK
Telf. 5 ALLINGE Telf. 5

Den rigtige Tjære til Tagene
sælges i Dunke og smaa Tønder til meget billig Pris.

Nordlandets Handelshus.

BRØDRENE ANKER, HASLE

JERNSTØBERI & MASKINFABRIK.

Ajlepumper - Vandpumper - Varmtvands-Anlæg,

Jordbær faas.

BRINKEN. Tlf. Allinge 109.

Nye og brugte Aaleruser

til Salg. Stenhg. Emil Braun, Allinge.

Børsen

✦ Klemensker ✦

(4 Afdelinger)

anbefaler

Smørbørsen

Margarine — Palmin — Fedt
Chocolade i meget stort Udvalg.
Konserves — friske Frugter
Kolonialvarer osv. alt i 1. Klasses
Varer og med stor Rabat.

Tobaksbørsen

Cigarer. Tobak m. m. af de bedste
Fabrikata. Særlig anbefales
P. Wulffs fortrinlige Cigarer og
Cigarillos.

Skotøjsbørsen

med nyeste Modeller i Herresko,
Gummistøvler, Lærredssko m. m.

Cyklebørsen

Stort Lager af nye og brugte
Cykler, Dynamolygter, Gummi etc.
samt Reparationsværksted.

Allinge Havn

ønsker Tilbud paa følgende Arbejder:

Tømmerarbejde.

21 Meter Vaterlister 9×9"
21 Meter Slidlister af kløvet 6×6"
15 Meter Dækslister 6×7"
3 Meter Slidliste 3×6" af Egetræ
— alt at levere og opsætte, samt
Reparation af en Dør.

Malerarbejde.

7 Døre males udvendigt.

Murerarbejde.

Muren ved Indseilingen reparerer
og kalkes. Indsejlingsmærket kalkes,
Gavlen paa Pakhuset kalkes, alle
WC kalkes 2 Gange, og Taget paa
Væghuset reparerer.

Tjærearbejde.

Vaterlister, Trækraner, Dækslister,
Dækslen til Vægten og alle andre
Dæksler hørende til Havnen samt
Taget paa Havnepakhuset tjæres.
Havnen leverer Tjære.

Tilbud bedes indgivet til Borg-
mesterkontoret inden den 10. ds.

Nærmere Paavisning af Arbejdet
ved Henvendelse til Havnefogden.

Saranteret ren Cacao

fra 50 Øre pr. Pd.
Chocolade 100 Øre pr. Pd.

BØRSEN, Klemensker.

Plads søges,

eventuelt som Husholdningslev
paa Hotel. Bladets Kontor anv.

Autokørsel.

Ny lukket 4—5 Pers. Bil udlejes

Vognm. C. P. Pedersen,

Nygade, Allinge Tlf. 133.

Al Lastkørsel udføres

samt Svin til Slagteriet a 75 Øre
pr. Stk.

Lukket 12—14 Pers. Bil udlejes.
Tlf. All. 117 y. A. Engell, Tein.

Cykler.

og alle Reservedele køber De for-
delagtigst i

Cyklebørsen, Klemensker.

Slagteriets Udsalg, Allinge.

Friske Varer Onsdag og Fredag.
Fersk Flæsk, Karbonade, Mørbrad,
Medisterpølse, Fars,
Bayerske Pølser, Knæpølser
Røget Medisterpølse.
Køgt Skinke.
hjemmesmeltet Fedt.
Forskelligt Paalæg.
Dina Sørensen, Tlf. 38.

IS.

Fin Naturis sælges hos
Alexandersen, Sandvig.

Margarine,

Otto Mønstedts fra 41 Øre pr. Pd
anbefales.

Smørbørsen, Klemensker.

Tandklinikken i Gudhjem

Konsultation hver Tirsdag og
Lørdag Kl. 3—7.

M. og S. Elmquist.
Tlf. Nexø 203.

4 Fags Hus

i Allinge til Leje. Henvendelse til
Snedker Chr. Lind, Sandvig.

Skovrestaurant

Stammershalde.

Lørdag den 4. Juli Kl. 21

stort Bal.

Træpunkt for alle
Nordbornholmere.

Kaffe,

Prøv vor udmærkede Kaffe til
100 Øre pr. Pd.

BØRSEN, Klemensker.

Bil udlejes.

Ny 5 Personers CRYSLER udlejes.
Tlf. Allinge 63. Frank Holm.

Mindre Landejendom

til Salg i Rø Sogu.

Den forhen Richard K. Jensen
tilhørende Ejendom — 4. Slg. Pc.
— er med Avl og Afgrøde straks
til Salg.

Købere bedes henvende sig til
Hr. D. J. Funch eller
Nordlandets Handelshus, Allinge.

Palmehaven.

Koncert hver Aften:
The Melody Band.
Danseinstruktør: AXEL HARREN.

Overretssagfører

Jac. Jensen.

Inkassationer, Ejendomshandler. Doku-
mentskrivning, Dødsbehandling m. v.

Kontor i Allinge:
(Bogtrykker Gornitzkas Ejendom).
Træffes personlig hver Fredag Kl. 11-1.

Avismakulatur,

rene Aviser, i 10 Pds Pakker a
75 Øre sælges fra

Allinge Bogtrykkeri.

Aktieselskabet
Hasle Bank
modtager Indskud paa Ind-
laansbog og Folio, Termins-
ydelse til Kreditforeninger,
ordner Kreditlaan m. m.

Gør et Besøg

Undertegnede Sadelmagerforretning,
hvor De vil finde alt i **Seletøj, Kit-
Bag, Bygsække og Kurvemob-
ler.** Bilpolstring udføres.

H. P. KOFOED

Tlf. 13 Hasle

Forretningskonvolutter

sælges med Firma for kun 8 Kr.
pr. Mille.

Allinge Bogtrykkeri

Ny 5 Pers. Crysler

og 12—14 Pers. Bil udlejes.
Skolekørsel. Henry Hampe.

Tlf. Allinge 81u.

Intet Blad
træffer Deres
Kundekreds
bedre end
Nordbornholm!

Al Slags Lastkørsel

samt Transport af Svin til Slagteriet besørger gerne.

Tlf. Rutsker 20 x. H. A. Jensen, Vang.

Fine lærredsprægede Servietter

leveres faldede og med paatrykt Navn for Kr. 7,50 pr. Mille.

Mønstrede Stjerne-Duge til Restaurations og Kaffeborde i Ruller
a 94x2500 cm kun 4 Kr. — Ingen Vask mere!

Al Hotelreklame udføres billigt i Allinge Bogtrykkeri.

HØSALT

er nu paa Lager til billigste Pris.

Produkten.

Pandeplader

af allerfineste engelske Mærke er paa Lager. Skal De have
nyt Tag, saa lad os give et Tilbud, det bliver meget for-
delagtigt

PRODUKTEN.

Høvlede og pløjede Brædder

til Loft og Gulv har vi paa Lager af allerfineste Kvalitet,
og vi har alle Længder. — Prisen er rimelig, og vi giver
endda Rabat pr. Kontant Betaling.

Produkten.

Har De

3Kr, 60øre

saa køb et Varelod!

Er De helt klar over, hvilke Chancer
De skaffer Dem selv ved at købe et Lod
til Varelotteriet? $\frac{3}{4}$ af Spillerne vinder
i Løbet af hver Serie, og da de fleste
Gevinster falder i den sidste Halvdel af
Serien, er det langt fra forsent at tage
et Lod nu til 4. Trækning, der finder
Sted den 8., 9. og 10. Juli. Nye Spil-
lere betaler ikke mere end de, der
har deltaget fra Seriens Begyndelse.

VARE Salget slutter 7. Juli. Køb
et Lod - og behold det!

LOTTERIET

Alt Laanegods,

og da særlig alle **Sække og Poser** bedes tilba-
geleveret inden 15. Juli 1931, thi efter denne Dag godtgøres
kun den lavere Dagspris.

Nordlandets Handelshus.

De af Dr. Hindhede anbefalede

Valsede Byggryn i Pakker

fra „Cerane“ Aktieselskab, København sælges i

Nordlandets Handelshus.

Gramileret Chile Salpeter

og **Tysk Kalksalpeter** udleveres fra Lager til
den laveste Pris pr. Kontant.

Nordlandets Handelshus.

Høns

og Kyllinger købes, Tlf. All. 148.

Frits Hansen.

Det største Udvalg

i fikse og billige

Badeartikler

finder De altid i

Allinge Messe

ved **Th. Holm.**

Leverandør til Landbrugs-
og Varelotteriet.

Tlf. 100.

Gummisko,

Stort Udvalg. Smaa Priser.

C. Larsen, Vestergade.

14 Personers Bil

udlejes samt al Bilkørsel udføres.

C. Jensen.

Telefon Rø 59 y.

Ris,

fine Bassin, Pd. 15 Øre.

BØRSEN, Klemensker.

Elegante Visitkort

50 Stk. med Navn 2 Kr.

TAKKEKORT billigt.

Allinge Bogtrykkeri.

Elegante Brevmapper med silke
forede Konvolutter og Luksus
Brevpapir med paatrykt Navn for
kun 1,50—2,00 Kr.

Allinge Bogtrykkeri.

Husk i Dag

at tegne Dem som Abonnent
paa „Nordbornholm“ for Juli
Kvartal. Det er kun 1 Kr.,
og Abonnenter i 2det Halvaar
faar gratis tilsendt Hammers-
hus Birks Historie i Bogform.

Som tidligere omtalt leverer vi
alle vore Læsere denne Bog fuld-
stændig gratis, naar de inden
27. Juni tegner sig som Abon-
nenter paa „Nordbornholm“ for
2de Halvaar. Beløbet kan ind-
sendes paa vor Postkonto 14146
eller betales Postbudet med 1 Kr.
Kvartalet. — I Byerne modtager
vore Bude Abonnement og kvit-
terer for samme.

Der trykkes ikke flere Eksp.
end bestilt — udover et mindre
Oplag paa svært glittet Papir.
Denne finere Udgave sælges paa
Forfatterens Forlag og koster 5
Kroner.

Alt Malerarbejde

udføres smukt og solidt
til rimelige Priser.

Ludv. Jacobsens Malerforretning

tidl. Johs. Hansen.

Værksted Nørreg. Privat Havneg. 29.
Tlf. 84. — ALLINGE. — Tlf. 84.

Altid til Tjeneste med Tilbud
og Overslag.

Hammershus.

—0—

Medens saavel Smørkæderen, (den gamle Smørkælder), som Magasinbygningen er bygget senere end Ringmuren (er ikke i Forbandt med denne), er Blommetaarnet sikkert bygget samtidig med Muren. Dette Taarn er den bedst bevarede Bygning paa Slotet, idet Murene endnu staar helt og holdent som i gamle Dage og mangler kun Tag og Tømmer. Det har tjent dels som Forsvarstaarn, dels som Beboelse og muligvis ogsaa som Fangetaarn. Efter 1661 kaldtes det undertiden „Ulfeldtstaarnet“ vel sagtens fordi Ulfeldt flygtede fra Slottet over Muren i Nærheden heraf, da han brød ud af sit Fængsel i Manteltaarnet.

1640 — et Hul at brække i Blommetaarnet til at lægge et Stykke udi. 1646 — et Kammer for Arkliemesteren at gøre udi Blommetaarnet at bo udi. 2 Vinduer at gøre hertil. Samtidig fik Jens Pottemager i Ronne Betaling for en Kakkelovn af grønne glaserede Poter til samme Kammer.

Ved Taarnets udvendige Side er der tilbygget — sandsynligvis af Lybækkerne — et halvrundt Taarn til Flankering af den udvendige Side af den sydlige Ringmur. Taarnet eller Runddelen havde Skyts i 2 Etager (se Skytsliste fra 1610). Det maa være denne Runddel, hvorfra nogle af Rosenkrants Soldater flygtede under Svenskernes Belejring og Bombardement i 1645.

Holger Rosenkrants Forsvarsindlæg: Archliemesteren var skudt i Laaret, Soldaterne mistroetige, Fjenden saa stærk i Land og for Muren, og vi saa svage. at en Part tog et Skraastykke ud at „Runddelen ved Øxenladden“ og ginge ud til Fjenden

Noget vestligere ved Midten af Sydturen laa en noget mindre Runddel i en Etage, kaldet „Koborrunddel“, 1610 forsynet med 4 Stykker Skyts.

Mellem Koborrunddelen og Blommetaarn laa langs Ringmurens indvendige Side 3 store Stald- og Ladebygninger.

At den vestligste af disse var Koladen kan der næppe være Tvivl om lige saa lidt som, at den midterste var Kornladden (Tærskeladen, Sæladen).

1598 — Jern til Øxne — og Koeladen, Koehusdøren at forbedre, 1610 — Koeladen at reparere. Den store Piller ved Koeladen at opbygge (se under Øxenstalden). 1621 — Koeladen Vesten op til Kornladden er vel ved Magt.

1625 — Lofterne over „den lange Stald“ er brøstfældige. Lægter til Kornladden og den lange Stald.

1683 — Koelængen, som staar sønden for Slottet, er 15 Stolper lang, er ganske uden Overtømmer og altsammen er borte. Fandtes aleneste en Stenmur, som staar paa den inderste Side. 1701 vurderes den Staldlænge. 7 Stolper er uden Vægge og Tag. Der fandtes dog noget Træværk.

Kornladden laa som omtalt østen for Koladen og op til denne, var noget større i Bredden og har vel ogsaa været noget højere. For hver Ende var der 2 store Ladeporte. Den rummede 1645 Lensmandens private, utærskede Sæd fra Slotsvangen. Kornladden opførtes 1585 af Lensmanden Henrik Brahe.

1585 — Arbejdsløn til Murere og Tømrere, Hængsler til et Vindue, Jernankre, 2 Halvdøre og 4 Halvporte samt 5350 nye Tagsten til „den nye Kornlade“. 1611 — Tagsten til Sæladen. 1615 Taget over Ladden repareres. 1621 Kornladden er vel ved Magt. 1625 — Lægter til Taget paa Kornladden. 1627 — Taget over Kornladden og Kornloftet omlagt. 1645 — Anammet af Kornladden, som fandtes udi Kornladden, og som er blevet udtærsket, siden de svenske bortrejste, efter Kældersvendens Seddel: Rug 20 Td., Byg 56 Td., som tilhører Lensmanden. 1645 — 2 Lispund Stangjern til Døre paa Øxenstalden, Koestal-

den og Ladeportene. 1650 — Flikkeri paa Tagene over Kornladden og Kornhuset.

Hvad den tredje og østligste Bygning langs Sydturen har tjent til, er mere usikkert. Omtalen 1645 af en Runddel ved Øxenladden tyder dog paa, at denne maa anbringes her.

1598 — Jern til Øxne- og Koeladen, 1613 — Taget paa Øxenladden er søndertrøden. 1620 — 8 Stolper at sætte i Øxenladden, at den ikke skal falde neder. 1621 — Øxenladden er aldeles brøstfældig og ikke mere brugelig, thi en Part deraf baade Sten og Tømmer er nederfalden. 1624 — „Vi efterskrevne Hans Hansen, Byfoged i Sandvig, Jørgen Holst, Hans Bødker og Jacob Madsen alle af Sandvig kendes og gør for alle vitterlig at vi af velb. Hr. Sinclear Høvidsmand til Hammershus og hans Fuldmægtig Slotskriveren Knud Jensen er opkaldet til Slottet at vurdere og besigtige noget gammelt og forraadnet Tømmer, som af den gamle øde Øxenlade længe skal have ligget nederfalden. Efter hvilken Befaling vi os da den 20. Maj 1624 forberedte Tømmer os haver ladet forevise og har da befundet det en rum Tid at have ligget nederfalden under aaben Himmel og var mestendels gammelt. En Del deraf forraadnet og en Del opbrændt, og hvis det længe saa skulde ligge, var det siden aldeles unøtteligt. Thi kunde vi efter forbeholdt Lejlighed ikke sætte eller vurdere dette højere end til 5 Slette Daler.

Der til Vidnesbyrd vore Signeter undertrykt.
Datum Hammershus.
Anno die et loco ut Supra [fire Signeter med Bomærker].
Saaledes endte Øxenladden.

K. E. S. Koefoed,

Nu er det Istid!

Flødeisen fra Mejeriet Kajbjerggaard bringes i Erindring.

Alle gangbare Sorter haves. Vore øvrige Mejeriprodukter anbf. Forlang vor Flaskefløde.

Havestole,

Bænke og Borde, Liggestole, Armstole og Feltstole, Hængekøjer, Krocketpil, Græsslaamaskiner, Havevandkander, Gummislanger og Tilbehør til samme, Hække- og Grensaks, Beskæresaks.

Haveredskaber af alle Slags i stort Udvalg til billige Priser.

P. C. Holm, Allinge.

Over Land til Cimrishamn, Malmø og København.

S/S Hammershus sejler fra Allinge Kl. 9 Mandag, Tirsdag, Torsdag og Lørdag. — Søndag Kl. 8 og 18,30. Ank. til København 1,20. Hurtigste, billigste og bekvæmste Reiserute. Enkeltbillet gælder Tur—Retur. Cimrishamn samme Dag 5 Kr. Christianse—Gudhjem Onsdag og Fredag m. Afg. fra Allinge 9,30. Pris 4 og 2 Kr. Nærmere ved Turistbureauet, Sandvig, Tlf. 100, og Dampskibsexp. i Allinge, Tlf. 75.

Fest- og Brudegaver altid største Udvalg og billigste Priser hos

Conrad Hansen URMAGER & GULDSMED. Allinge Tlf. 140.

Allinge Skæperi

Optændningsbrænde altid paa Lager, billige Priser. Tlf. 29. Geert Hansen.

Min velassorterede

Barber- og Frisørforretning

anbefales fremdeles. Damer, der ønsker en pæn og rigtig Klipping samt pæn og holdbar Ondulation, anbefales at besøge min Forretning. (Særskilt Afdeling).

Alle førende Mærker i Tobak, Cigarer og Cigaretter.

G. H. Kjær, Hasle.

Storegade ved Teknisk Skole.

Strandhotellet.

Øens livligste Etablissement. Soire-Dansant hver Aften. Daglig Koncert af Alwin Kochs bekendte Orkester. Hver Tirsdag og Fredag **Roulet Dansant**. Værdifulde Præmier. 1ste Klasses Værer. Moderate Priser. Telefon Sandvig 14. **Ærb. Fr. Bidstrup.**

Fløde-Iscreme

fra Bornholms Flødeiscreme-Fabrik.

I Anledning af den stadig større Efterspørgsel efter vor Flødeis i Allinge-Sandvig har vi oprettet et Depot hos

Hr. Chr. Jørgensen, Allinge, Tlf. 144,

hvor der altid vil være Lager af alle gangbare Mærker og Kvaliteter i Flødeis, Vi anbefaler Publikum at henvende dem til nævnte Depot, som er aabent fra 8 Form. til 10 Aften.

Ærbødigst.

Bornholms Iscreme-Fabrik.

Ønsker De Byggearbejde?

eller Reparationer udført, da henvend Dem til

Bygmester Johannes Pedersen,

Havnegade, Allinge. Tlf. 141.

Specialitet: Jernbeton-Lofter.

Møllers Bogbinderi

Tlf. 865. Chr. Dideriksen, Rønne. Tlf. 865

Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer.

I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.

Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

Slagteriets Udsalg paa Lindeplads

anbefaler sig med fersk og røget **Flæsk, Morbrad og Karbonade** hjemmelavet **Fars, Medister, Sylte, Leverpostej og Lungepølse**. Alt i **Paalæg og Konserver**.

Friske **Slagterivarer** Onsdag og Fredag.

Johanne Hansen Tlf. 45.

De bliver tilfreds

med den Klædning, De faar hos mig.

1. Klasses Skrædderi og fineste Pasform.

Klædevarer og Prøver forefindes.

C. Josefsen.

Lad Deres Tøj reparere og presse hos mig.

Tlf. 28.

Kofoed & Mortensens Byggeforsretning

Ligtøj og Ligsenge. Ligkistelager. Ordning af Begravelser

Telefoner 77 og 79.

Hasle Kalkværk Altid friskbr. Kalk. Brændt Gødningskalk er den bedste. Forlang Tilbud. Tlf. Hasle 102. Tlf. Rønne 393

Hvorfor købe Tryksager

Indpakkingspapir og Poser hos omrejsende Agenter, der paa Grund af Rejsseudgifter maa beregne større Avance paa en ringere Vare, og sælger denne oaa Efterkrav og uden Garanti.

I Sornitzkas Bogtrykkeri, Allinge, er De altid sikker paa at faa Deres Tryksager godt udført til den billigste Pris og saa vidt mulig omgaaende Levering. Telefon 74. Indpakkingspapir, Økonomruller, Konvolutter & Poser til Fabrikspris.

De Averterende

anmodes høfligst om at indsende vort Tilgodehavende for Annoncer paa tilsendte Indbetalingskort, Postkonto Nr. 14146, hvilket er den billigste og bekvæmste Maade. Alle Indbetalingskortets 3 Dele maa være udfyldte ved Indbetalingen, men Deres Postbud vil være Dem behjælpelig hermed og modtage Beleb + 5 Øre i Porto mod Kvittering paa Postbeviset.

Vær god mod Naturen.

—0—

Den skønne Natur fylder dit Sind med Friskhed og Glæde —

Den gør dig sundere baade paa Legeme og Sjæl. Derfor — vær god mod Naturen som mod en Ven!

Har du fundet en køn Plet ude i den fri Natur, saa ødelæg den ikke! Husk paa, Naturens Skønhed er ikke din alene, den er alles!

Har du ligget i et Skovbryn eller paa en Strandbred og spist din Mad, saa efterlad ikke Stedet som en Køkkenmødding, naar du 'gaar din Vej. Lad ikke tomme Flasker, Konservsaaser, Eggeskaller og Papir forstyrre Skønhedsindtrykket for dem, der siden søger Stedet!

— Gør rent efter dig!
Pluk aldrig Markens eller Skovens Blomster, hvis du ikke bryder dig om at tage dem med hjem. Det er hensynsløst at plukke Blomster for straks efter at smide dem bort igen. Ogsaa Blomster lever, og saa længe de lever, kan de glæde Mennesker,

Ryk ikke Anemoner eller andre Blomster op med Rod! Naar du gør det, er du med til at udrydde den danske Skovs Skønhed! Vil du ved o raarstid have grønne Bøgegrene med dig hjem fra en Skovtur, saa skær Grenene omhyggelig af med en Kniv! Skær dem af med et skraat Snit, og vælg dem paa en saadan Maade, at du ikke ødelægger Træets Form og Skønhed. Tag kun Grene, hvor du har Lov dertil! Ødelæg aldrig unge Træers Topskud. Glæd dig ved Fuglenes Sang, men rør ikke Fuglenes Reder.

Færdes du paa Steder, der tilhører Privatmænd, saa vær dobbelt omhyggelig og nænsom i din Optræden. Hensynsløse Turister har lukket Adgangen til mange kønne Steder i vort Land, fordi de ikke var gode mod Naturen.

Vær varsom med Ild, naar du færdes i Skov.

Men du, som har lært at sætte Pris paa Naturens Skønhed, du vil altid være en god Turist.

Du vil altid erindre, at saa køn og ren, som du selv ønsker at møde Naturen, saa køn og ren bør du efterlade den til andre.

Bornholms Spare- og Laanekasses Afdeling i Allinge.

Kontortid 9—12 og 2—4.

Renten af Indskud er paa 3 Mdrs. Opsigelse 4,5 pCt. p. a. Alm. Sparekassetilkaar 4

Færdselsregler

—0—

i Henhold til Loven af 1923. Fødgænger! Husk, at Gade og Vej benyttes af Køretøjer, som pludselig kan komme til Syne; derfor: Se dig godt for, før du gaar ud paa Kørebanelen, og træd aldrig baglæns ud paa den.

Skal du over Gade eller en Vej, saa husk at se til begge Sider, før du gaar ud paa Kørebanelen, og gaa saa tværs over, ikke skraas over Kørebanelen.

Læg Mærke til de Tegn, som Kuskene eller Chaufførerne giver: strækker de Pilsken eller Haanden ud til Siden, kan du se, til hvilken Side de vil svinge.

Du skal særlig passe paa ved Gadehjørner og Vejkryds; der kan komme Køretøjer, som drejer fra den ene Gade eller Vej ind i den anden.

Gaa aldrig pludselig frem bag om et Køretøj, men overbevis dig først om, at andre Køretøjer ikke kommer frem paa den anden Side.

I Byerne bør du gaa paa det Fortov som du har paa venstre Haand og paa Landevejen i venstre Side af Vejen, saa vil du have let ved at se, om Køretøjer nærmer sig.

Vær hensynsfuld mod andre, saa at det bliver let for alle at følge Færdselsreglerne, og advar dem, der uforsigtigt handler imod dem.

Cyklist! Før du er sikker og øvet bør du aldrig køre paa Gader og Veje, hvor Færdslen er stærk.

Hvor der er Cyklesti, skal du benytte den, hvis den ligger paa din højre Haand.

Giv Tegn, forinden du standser eller drejer til Siden, og husk at dreje i stor Bue til venstre og lille Bue til højre.

Kør aldrig bagfra forbi andre Køretøjer i Gade- eller Vejkryds.

Kør altid hensynsfuldt og søg at undgaa at tilsprøjte Fødgængere og andre i daarligt Føre.